

REVISTA DEL CENTRO DE LECTURA

CUARTA ÉPOCA

REUS, JUNIO DE 1971

NÚMERO 224

DIRECTOR: XAVIER AMOROS SOLA

Redacción y Administración: calle Mayor, 15 - Talleres: Gráficos Rabassa - Baja del Carmen, 23 bis - Tirado ejemplares 2.250 - D. L.-T. 20-1968

Les obres de la generació beat.—*Andreu Pujol*.

Sabieu que...—*Mateu Seguí Puntas*.

COMICS: Camuflatge.—*Claudi Arnavat*.

AVUI:

Qui juga a pinyols, tres, sis, nou...—*R. Cabré*.

NOTICIARI

TEATRE:

"La Tartana, Teatre-Estudi".—*Lluís Pasqual*.

CINEMA:

Luigi Chiarini, Art i Tècnica del film.—*Enric Roig*.

LES OBRES DE LA GENERACIO BEAT

per *Andreu Pujol*

La pretensió d'aquestes línies és difondre uns pocs escrits significatius de la Beat Generation, comentar-los limitadament i relacionar-los amb incidències més generals. El meu objectiu és contribuir perquè el projecte Beat pugui "ésser vist com a acció humana

significativa" (Stuart Hall). Segueixen cites i consideracions de fets diferents, en promiscuïtat i desordre; degut això a la meua manca de mètode i a la meua incapacitat i que una colla de coses que crec que s'haurien d'explicar extensament les he resumides al mínim; em sembla que poden ajudar perquè meditacions posteriors amb més documentació puguin ésser portades a terme, i perquè l'actitud de la Generació Beat sigui interpretada des del punt de vista del significat subjectiu que té per als seus individus.

L'any 1956 al món de parla anglesa va provocar expectació el llibre de poemes "Howl" —udol en català—. El seu autor és Allen Ginsberg, el poeta més important de la generació beat, per la seva obra "àmplia, forta i original" (Barnatan). Del llibre "Howl" és el fragment del poema "Cançó", que tradueixo i copio:

“El pes del món / és amor... / ..però
carreguem el pes / amb fatiga / i cal
reposar / en braços de l'amor. / No
hi ha assossec / sense amor, / no es
dorm / sense somnis d'amor / sigui
fred o demencial / obsessionat amb
àngels / o màquines / el desig final /
és amor...”.

Amic d'Allen Ginsberg i també poeta és Gregory Corso (1930). Reprodueixo uns fragments de “Però jo no necessito la bondat”:

“He conegut a les estranyes infermeres de la Bondat / les he vistes besant els malalts, atenent els vells i donant caramels als boigs. / Les he espiades de nit, fosques i tristes / penjant els cartells de la misericòrdia / als rígids pals de la desesperació. / ... / ...He conegut la mateixa Bondat Tot-poderosa / ... / ...però una nit vaig ésser turmentat per les seves estranyes infermeres, / els seus *botzos* pontífexs / ... / Vaig córrer cap a la Bondat, vaig irrompre a la seva cambra / i la vaig profanar! / Amb un ganivet innominable li vaig clavar mil punyalades / ... / ...Però, què és la Bondat? He mort la Bondat / Però, què és? / Tu ets bo perquè vius una bona vida... / ...Sant Francesc va ésser bo / L'amo de la terra és bo / Una canya és bona. / Puc dir que la gent asseguda als passeigs és bondadosa?”. (De “*The Molly Birthday of Death*”).

Per acabar aquest mínim botó de mostra de l'obra de la B. 6., uns altres fragments de “Howl”, de Ginsberg.

—“He vist els més grans esperits de la meva generació destruïts per la bogeria, famèlics, histèrics, despullats... / ...¿Quina esfínx de ciment i alumini els va rebentar els cranis i devorar el cervell i la imaginació? /

Moloch! Soledat! Porqueria! Lletgesa! Cubs de la brossa i dòlars inabastables! Nens cridant a les escales! Nois sagnant als exèrcits! Vells ploriquejant pels passeigs! /

...Moloch, on el pensament és pura mecànica! Moloch, la sang del qual és el diner que corre! Moloch, els dits del qual són deu exèrcits... / Moloch, la presó incomprensible...! / Moloch, on l'amor és petroli i pedra sense fi! Moloch on l'ànima és electricitat i bancs! Moloch on em sento sol... Sense amor, sense home, a Moloch!...”

El valor formal de la poesia de la Generació Beat consisteix en el seu concepte de la mida del poema, del ritme.

El ritme, en ells, és paramusical, lliure, amb elements de prosòdia espontània. Kerouac defensa l'estructura dels seus poemes: “—En comptes d'interval·ls, falsos punts i coma, i comes, vigorosos guions que aïllin i coincideixin amb els moviments respiratoris, que són les pauses, la mida, del nostre discurs natural”.

Ginsberg diu... “la meua respiració és profunda, és la mida, la inspiració psicofísica del pensament continguda en l'elasticitat d'una respiració... ja que la poesia es l'articulació rítmica de l'emoció”.

Així, doncs, l'arquitectura del poema, per a Ginsberg i Keronac, és un sistema de ventilacions de la sensibilitat o sigui, el criteri de la tècnica de construcció poètica és la fisiologia humana.

La construcció de la prosa de Keronac (1922) és ben semblant: frases curtes, ritme sincopat, senzillesa. El seu lema: “Parla ara, o guarda't la teua pau per a sempre”. Paraules imprescindibles, carregades de contingut vital, lèxic extens en una successió i con·juminació paral·lela a les improvisacions de jazz.

Les novel·les de Keronac són una nova manifestació de poesia en prosa, de poesia en moviment, sense traves, de qualitat superior als seus poemes; per a ell no hi ha gaire diferència; i vegi's en la seva poètica, explicada al

llibre "Credo i tècnica de la poesia moderna", que és perillós de separar el contingut de la forma:

"Ets un geni, sempre. Autor-realitzador del cine terrestre finançat pels àngels del Paradís. El que sentís trobarà per si sol el seu estil.

Dedica més temps a la poesia, però no més al que és essència. Tradueix constantment la història real del món a monòleg interior, sigues, com Proust, un fanàtic del temps. Escriu perquè tot el món sàpiga com penses. No pensis en paraules, és millor que puguis veure la imatge. Dirigeix-te del centre a la vora, neda en el món del llenguatge. Respira tan fort com puguis".

El fet és que un dels grans valors de Keronac és haver creat un sembrat de tenses paraules llavor dites amb delicadesa: el llenguatge, expressiu i deslliurat.

He assenyalat el lligam, estret per als B. 6., de tècnica i forma, del contingut. El contingut dels poemes dels B. 6. s'alimenta de l'actitud Beat. I, ¿què és això?

Respon Clellon Holmes: "La paraula beat defineix un estat mental en el qual l'ésser humà s'ha despul·lat de tot allò que és accessori i innecessari, i queda receptiu davant la realitat envoltant, però a la vegada impacient per obstacles trivials. Esser beat es trobar-se en el fons de la pròpia personalitat, mirant cap dalt. Es ésser existencial més en el sentit de Kierkegaard que en el de Sartre, afegeix Barnatan a l'explicació d'un dels mateixos beat.

Si aquest és el nucli de l'actitud beat, les manifestacions d'aquesta actitud són moltes i variades, i algunes d'elles completen les coordenades de la seva

manera d'ésser. Per això les citaré, sense perdre de vista que ho faig per vessar informació a propòsit del contingut dels poemes dels B. 6.

Dins el context general del sistema d'Occident, es pot dir que el beatnick és un fill rebel enfront d'aquest sistema, i se sent solidari d'una colla de gent mínimament organitzada, de la qual contaré algunes anècdotes: són contemplatius, tenen sentiment religiós, són al màxim possible de lliures, són sensibles, han incorporat part de la cultura oriental al seu bagatge intel·lectual, donen gran importància a l'amor i al sentiment, (valoren la naturalesa, practiquen el treball artesà i l'oci), tenen una militància política de tipus passiu, amb excepcions actives, viatgen, són subjectius, practiquen allò de coneix-te a tu mateix, amb tots els mitjans possibles, volen trobar l'equilibri entre el material i l'immaterial de les seves persones, es col·loquen voluntàriament al marge, no volen violència ni moral basada en aparença de virtut, així van contra la guerra, sobretot la del Vietnam, contra el consum pel consum, contra el nazisme, contra l'imperialisme, contra el maquinisme, etc., etc...

Deixem que ells mateixos es donin a conèixer; de la revista "The Berkeley Bark", de San Francisco, traguem unes declaracions: "...El meu primer article de fe és que he de tractar els altres amb la mateixa amabilitat, generositat, consideració i comprensió amb què vull ser tractat... ni mudisme ni orgia no són mètodes nostres sinó una experiència. Què signifiquen les vostres obligacions, les vostres moralitats, les vostres guerres. ¿On som companys...? ...El nostre camí és tallat".

Diu Allen Ginsberg: "No puc tenir noció del futur estat del govern possible per a l'home, no sé si la prossecució de la màquina civilització és possible o desitjable... Però assumeixo que el darrer cicle de l'evolució huma-

na és irreversible, exacte, un apocalipsi atòmic o sigui que la Ciència està aquí per a quedar-s'hi d'una manera o altra i les civilitzacions també..."

Després d'haver vist de lluny quines són les rames de l'arbre i les seves fulles i flors, tornem ara cap al tronc: l'actitud beat i el contingut de la poesia beat. Tornem-hi de la mà del mateix Ginsberg: "El nostre passat recent és la història d'una àmplia conspiració per a imposar a la humanitat un sol nivell de consciència mecànica i destruir totes les manifestacions d'aquesta parcel·la única de la nostra sensibilitat, comuna a tots els éssers, i que cada individu comparteix amb el seu creador... La poesia és la història de les incursions lluminoses de l'ànima secreta de l'individu, i com els individus són u als ulls del Creador, de l'ànima del món.

El concepte de la poesia que nodreix els poemes de Gregory Corso surt en un poema mateix: "Hi ha resposta per a tot jo no necessito una resposta / Poesia és buscar la resposta / alegria és saber que existeix la resposta / Mort és conèixer la resposta".

Completant cal dir: l'anecdota beat surt a la poesia dels beat, que en aquesta cap tot i que no vol subjectar-se ni limitar-se. L'actitud beat, que he esbossat, no es limita a la vida, sinó que es fa extensiva a la literatura. "L'art no ha de subjectar-se a res" diu Lawrence Ferlinghetti, un altre poeta B. 6. (nascut al 1919) i que els poemes es basen en la realitat, testimonialment o acusadorament, i alhora estant submergits en els mons boirosos de la imaginació.

El tema de les novel·les de Keronac és les aventures i la vida de B. 6 o de Keronac sol; a les llargues descripcions de "Als pètals místics de les flors" i "Desolation Angels" explica les seves vivències durant els tres mesos que es va passar sol totalment, dalt d'una muntanya, treballant de vigilant

forestal, i després, les festes i bacanals que en plegar de la feina, celebra amb els seus amics a San Francisco. A la seva famosa novella "On the road" relata els apocalíptics viatges travessant el continent americà de punta a punta sense un ral a la butxaca, fent feines temporeres, viatjant veloçment de nit en cotxes prestats, dormint a l'aire lliure als deserts de Califòrnia. Les seves novel·les són el relat de la dinàmica d'una rebel·lió aconseguida en nom d'un objectiu de llibertat enfront d'unes estructures socials encadenants. Es un tema vell posat al dia, una actitud que és constant històrica (ja Diògenes vivia dins d'una bota de vi buida) com a més important material literari.

A més a més de novel·les i poemes els beat han escrit obres de teatre i han fet traduccions —Ferlinghelti— han gravat discos i han tingut producció literària en altres tendències; Philip Lamontia ha estat proclamat per

André Breton com un autèntic poeta surrealista. Altres poetes beat són Orlovsky, Bursoughs, Walen, Oroza.

El conjunt de l'obra literària de la generació beat encaixa dins l'esdevenidor de la literatura nord-americana del segle XX; la B. 6 no és cap fenomen rar ni aïllat. En poesia, després de Whitman, Carles Williams, Gummings i Ezra Pound quedarà un gran buit. Els poetes de la B. 6 poden omplir-lo. En literatura en general, també hi ha hagut un buit i la B. 6 també pot omplir-lo. En efecte. A les dècades dels anys XX i XXX, anava creixent dins el món de la literatura nord-americana la valoració del testimoni (Scott Fitzgerald, Nothanoel West, Dashiell Hammett, William Faulkner, Henry Miller), testimoni que, per autèntic, equivalia en molts casos a una "Protesta", denominador comú de validesa. Després de la guerra mundial va desaparèixer el testimoni vàlid de la producció literària nord-americana. Hi va haver escriptors, com Steinbech i Dos Passos, que es van passar a una lloança. Aquí es va crear el buit. S'acabava la traducció de testimoni, d'història social de l'home?...

El testimoni en forma de protesta, va reaparèixer amb més força, fins arribar a la ruptura beat, àcida, individual i rebel. Als anys 50 la producció literària més important als Estats Units va ésser la d'ells, malgrat el macartisme que va arribar als medis literaris. Va dir Ferlinghelti: "Assistim a l'aparició d'alguna cosa inevitable, la resocialització de la poesia. Però no com als anys 30".

El llibre "Howl" va assolir un èxit tant a Amèrica com a Europa. Kerouac, amb el permís per a editar tardament concedit, es va fer famós en publicar-se "On The Road". Es va reconèixer que en la producció dels B. 6 hi hauria una important aportació: la reincorporació de l'ànima de l'home a la literatura.

Aquesta generació dels 50, la generació beat, recorda l'aparició de grans grups d'escriptors agrupats generacionalment en uns moments històrics determinats: la generació perduda, la generació maleïda, als EE. UU.; les generacions del 98 i del 27 a Espanya.

Hi ha abans de l'obra de la B. 6 precedents interessants, com la novel·la de cavalleries, la novella picaresca, la moderna novella d'aventures, la poesia de protesta, la poesia político-revolucionària... En la contracultura dels Beat es poden apreciar prolongacions de Herman Hesse, de Ezra Pound, de Henry Miller. Sense filòsofs, aquesta contracultura contacta en algun punt amb Marcuse; en canvi té manifestos poètics i teoritzacions de Ferlinghetti, Ginsberg i Timothy Leary. Ferlinghetti és editor i ha imprès els seus companys.

Amb la difusió del textos de la B. 6 i amb el pas del anys ha vingut la generalització. L'estètica de la contracultura Beat ja l'hem assimilada nosaltres en la forma de l'art piscodèlic i en el vestir. Els hippies han heretat de la B. 6., a més a més, la seva ètica, regalimada de la producció literària Beat, i la coneixença de la seva ubicació social. Però més important que tot, i que la seva producció literària, es el fet que de la B. 6 arrenca un tipus de mentalitat nova, que cal comprendre com a projecte de vida més que com a sistema, en la línia de l'humanisme.

SABEU QUE...

MATEU SEGUÍ PUNTAS

La vigent divisió administrativa de Catalunya en quatre províncies ha estat discutidíssima des del segle passat. Fins l'any 1936, ja en plena guerra civil, no va poder ésser substituïda per una altra feta amb criteris més racionals i que posés fi a coses tan absurdes com la total dependència administrativa de Reus a la ciutat de Tarragona, la de Ripoll i Puigcerdà a Girona, etc.

Amb l'aprovació pel Parlament de la II.^a República, el 15 de setembre del 1932, de l'Estatut de Catalunya es donà el primer pas cap a la possibilitat de fer una reestructuració administrativa del Principat.

Ben aviat la Generalitat, presidida per Francesc Macià, abolí la divisió provincial de Catalunya i va encarregar a una ponència que estudiés com hauria d'ésser feta la nova divisió. Interinament, la Generalitat va nomenar un comissari-delegat a cada capital de les antigues províncies.

La ponència va presentar, l'abril del 1933, després d'un any i mig d'estudis, dos projectes. Però fins l'agost de 1936, essent president de Catalunya Lluís Companys, no fou promulgat el projecte que va semblar més adequat. A poc a poc es va anar efectuant l'adaptació dels diversos serveis administratius a la nova divisió territorial.